

FI

FI

FI

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 16.12.2010
KOM(2010) 752 lopullinen

**KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE JA
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE SEKÄ ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Yhteisten teknologia-aloitteiden ARTEMIS ja ENIAC ensimmäinen väliarviointi

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE SEKÄ ALUEIDEN KOMITEALLE

Yhteisten teknologia-aloitteiden ARTEMIS ja ENIAC ensimmäinen väliarviointi

1. JOHDANTO

Tässä kertomuksessa esitetään ARTEMIS- ja ENIAC-aloitteiden ensimmäisen väliarvioinnin havainnot ja suositukset. Yhteisiä teknologia-aloitteita toteutetaan näiden kahden yhteistyörytymisen avulla sulautettujen järjestelmien ja nanoelektroniikan tutkimuksen alalla. Kertomuksessa esitetään komission alustava vastaus arvioinnin suosituksiin ja määritetään jatkotoimenpiteet. Näin komissio täyttää perustamissäädöksissä¹ säädetyn velvollisuuden raportoida ARTEMIS- ja ENIAC-aloitteiden ensimmäisestä väliarviointista. Lisäksi komissio aikoo laatia vuoden 2011 alkupuoliskolla tiedonannon, jossa esitetään komission päätelmät kaikkien yhteisten teknologia-aloitteiden ensimmäisistä väliarvioinneista ja elvytysuunnitelmaan kuuluvien julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien väliarvioinneista.

2. TAUSTA

Euroopan unioni tukee monia yhteisiä teknologia-aloitteita käynnissä olevassa seitsemännessä tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin puiteohjelmassaan. ARTEMIS ja ENIAC perustettiin vuonna 2007 tieto- ja viestintäteknologian yhteisyrityksiksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 187 artiklan nojalla (entinen EY:n perustamissopimuksen 171 artikla). Ne ovat julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia, joissa on mukana teollisuutta, useita EU:n jäsenvaltioita ja assosioituneita maita sekä Euroopan unioni. Niillä pyritään toteuttamaan sekä EU:n että osallistuvien valtioiden² määrärahoihin tutkimuslinjauksia, jotka eurooppalaiset tutkimusyhteisöt (teollisuus, korkeakoulut ja tutkimuslaitokset) ovat omilta aloiltaan määritelleet. Yhteisillä teknologia-aloitteilla pyritään näin vahvistamaan Euroopan tulevaa kasvua, kilpailukykyä ja kestävä kehitystä. Aloitteiden kunnianhimoisuus ja laajuus, mobilisoitavien varojen ja teknisten resurssien mittakaava sekä resurssien ja rahoituksen tehokkaan koordinoinnin ja synergian varmistaminen edellyttää Euroopan tason toimia.

¹ Neuvoston asetus (EY) N:o 74/2008, annettu 20 päivänä joulukuuta 2007, ARTEMIS-yhteisyrityksen perustamisesta sulautettuja tietotekniikkajärjestelmiä koskevan yhteisen teknologia-aloitteen toteuttamiseksi; 11 artikla.

Neuvoston asetus (EY) N:o 72/2008, annettu 20 päivänä joulukuuta 2007, ENIAC-yhteisyrityksen perustamisesta, 11 artikla.

² ARTEMIS-osakasvaltiot ovat Alankomaat, Belgia, Espanja, Irlanti, Italia, Itävalta, Kreikka, Kypros, Latvia, Norja, Portugali, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovenia, Suomi, Tanska, Tšekki, Unkari, Viro ja Yhdistynyt kuningaskunta.

ENIAC-osakasvaltiot ovat Alankomaat, Belgia, Espanja, Irlanti, Italia, Itävalta, Kreikka, Latvia, Norja, Portugali, Puola, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Suomi, Tšekki, Unkari, Viro ja Yhdistynyt kuningaskunta.

Ensimmäisten kahden ehdotuspyynnön jälkeen ARTEMIS on käynnistänyt 25 ja ENIAC 18 hanketta, joiden kesto on keskimäärin kolme vuotta. EU ja yhteisten teknologia-aloitteiden jäsenvaltiot ovat rahoittaneet näitä kahta aloitetta yhteensä 576 miljoonalla eurolla (2008–2010) sen lisäksi, että yksityisten T&K-toimien arvo on ollut noin kaksinkertainen. Vaikka kyseessä onkin huomattavat julkiset investoinnit kahdella keskeisellä teknologian alalla, nykyisellään julkinen tuki jää aivan liian kauas alkuperäisistä tavoitteista, jotka esitettiin komission ehdotuksissa yhteisyritysten perustamisesta (yhteensä 900 miljoonaa euroa samana aikana). Investoinnit näihin kahteen teknologia-aloitteeseen eivät nykyisellään myöskään täytä niiden tutkimussidosryhmien odotuksia, jotka ovat tavoitelleet 2,5–3 miljardin ohjelmia (komission kokonaisehdotusta vastaavasti).

3. ARVIOINNIN TOTEUTTAMINEN

Tavoitteena oli arvioida yhteiseen teknologia-aloitteeseen liittyvien toimien laatua ja tehokkuutta sekä sitä, millä todennäköisyydellä ARTEMIS ja ENIAC nykymuodossaan saavuttavat tavoitteensa. Komissio pyysi tätä varten Wulf Bernotatin johtamaa riippumattomien asiantuntijoiden paneelia³ tarkastelemaan näyttöjä ja haastattelemaan sidosryhmiä⁴.

Arviointipaneeli julkaisi raporttinsa heinäkuussa 2010. Kertomuksen täydellinen versio on EUROPA-sivustolla⁵.

4. ARVIOINNIN TULOKSET JA SUOSITUKSET

Arviointipaneeli pitää arvokkaana sitä, että alan yhteisillä teknologia-aloitteilla on kolmikantarakenne, jossa teollisuuden, EU:n ja jäsenvaltioiden resurssit kootaan yhteen.

”Yhteinen strategia, jota toteutetaan yhdessä, on hyvä asia teollisuuden kannalta, osakasvaltioiden kannalta ja Euroopan kannalta. [...] Arviointipaneeli onnittelee kaikkia näiden uusien välineiden suunnittelussa ja toteutuksessa mukana olleita heidän merkittävistä saavutuksistaan.”

Asiantuntijoita huolestutti kuitenkin se, että ARTEMIS ja ENIAC eivät kiinnitä riittävästi huomiota strategisiin eurooppalaisiin tavoitteisiinsa. Paneeli kehotti määrittämään näiden kahden teknologia-aloitteen strategiset painopisteet uudelleen yhdessä kaikkien sidosryhmien kanssa ja tekemään niistä aidosti yhteistä toimintaa. Lisäksi asiantuntijat kehottavat teollisuutta houkuttelemaan teollisuuden, hallitusten ja tiedeyhteisön huipputason ”ajatusjohtajat” uudelleen mukaan:

³ Asiantuntijapaneelin jäsenet olivat Dr Wulf H. Bernotat (puheenjohtaja) — aiemmin E.ON AG:ssä; Elke Eckstein — OSRAM Opto Semiconductors; Luke Georghiou — Manchesterin yliopisto, Manchester Institute for Innovation Research; Terttu Luukkonen — ETLA; Bob Malcolm (lausunnon laatija) — Ideo Ltd; Dominique Potier, Pôle Systématique ja aiemmin Thales; Christian de Prost, ATMEL; Alberto Sangiovanni-Vincentelli, Kalifornian yliopisto/Berkeley.

⁴ Arvioinnin aineistona käytettiin AREMIS- ja ENIAC-aloitteiden perustamisasiakirjoja, rahoitustietoja, osallistujatilastoja ja hanketietoja. Arviointia varten haastateltiin yhteisyritysten, komission, jäsenvaltioiden viranomaisten, yritysmaailman ja tiedeyhteisöjen sekä pk-yritysten edustajia.

⁵ http://ec.europa.eu/dgs/information_society/evaluation/rtd/jti/index_en.htm.

”Teollisuus, joka halusi ja jolle annettiin näiden yhteisten teknologia-aloitteiden johtajuus, ei ole hoitanut alkuperäistä sitoumustaan teknologia-aloitteiden suuntaamisessa ja johtamisessa niin, että ne saavuttaisivat kaikki tavoitteensa, eikä se ole etenkin toiminut tehokkaasti osakasvaltioiden kanssa ongelmien ratkaisemiseksi.”

Arviointipaneeli pitää rahoitusvajetta keskeisenä kysymyksenä:

”Osakasvaltioiden rahoitussitoumukset ovat huomattavasti odotettua pienemmät. Se vaarantaa mahdollisuudet saada aikaan kriittinen massa ja rajoittaa voimakkaasti sopivien hankekokonaisuuksien luomista.”

Rahoitusvaje näyttää osittain liittyvän EUREKA-verkoston valtioiden välisiin ITEA2- ja CATRENE-ohjelmiin, joita toteutetaan ARTEMIS- ja ENIAC-aloitteiden rinnalla ja jotka on tarkoitus vähitellen liittää niihin, jos sillä tavoin on mahdollista saavuttaa lisäarvoa⁶. Komission kanta tähän ongelmaan esitetään tämän raportin 6 jaksossa.

Arviointipaneeli osoittaa Euroopan komissiolle asioita, jotka ensimmäisen sukupolven teknologia-aloitteiden yhteydessä on opittu – esimerkiksi, että organisoinnin ja rahoituksen suhteen tarvitaan suurempaa joustoa. Nämä seikat on otettava huomioon mahdollisia tulevia julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia perustettaessa.

”Nykyinen varainhoitoasetus ja muut hallinnolliset vaatimukset (kuten henkilöstösäännöt) ovat liian rajoittavia ja ne pikemminkin estävät kuin mahdollistavat yhteisten teknologia-aloitteiden strategisten tavoitteiden toteuttamisen.”

Luettelo paneelin suosituksista on liitteessä.

Kuhunkin suositukseen liittyvä aikataulu kertoo, onko mahdollista toimia nykyisen oikeudellisen kehyksen puitteissa vai onko nykyisiä yhteisyritysasetuksia tai varainhoitoasetusta muutettava. Koska oikeudellisen kehyksen muuttaminen vaatii runsaasti resursseja, tähän ryhmään kuuluvia suosituksia käsitellään seuraavan sukupolven julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia koskevan keskustelun yhteydessä.

5. SUUNNITELLUT JATKOTOIMET

Komissio on tyytyväinen väliarviointiraporttiin ja ottaa arviointipaneelin suositukset huomioon. Komissio sitoutuu toteuttamaan suositukset omalta osaltaan ja tekemään yhteistyötä teollisuuden, jäsenvaltioiden ja yhteisyritysten kanssa, jotta ne voivat toteuttaa omansa. Raportissa esitetyn aikataulun mukaisesti ja ottaen huomioon, että jäsenvaltiot ovat suoraan mukana ARTEMIS- ja ENIAC-aloitteissa, komissio toteuttaa:

1) nykyisten yhteisyritysten osalta (yhteisten teknologia-aloitteiden toimet vuosina 2011–2013) välittömiä toimia, jotka niiden hallintorakenteet toteuttavat; ja

2) pidemmän aikavälin toimia näillä aloilla mahdollisten seuraavan sukupolven yksityisen ja julkisen sektorin kumppanuuksien osalta Eurooppa 2020 -strategian⁷ toteuttamiseksi

⁶ Neuvoston asetusten (EY) N:o 72/2008 ja 74/2008 2 artiklan d kohta.

⁷ KOM(2010) 2020, <http://ec.europa.eu/europe2020>.

käynnistettyjen Innovaatiounioni-⁸ ja Euroopan digitaali-strategia⁹ -lippulaivahankkeiden puitteissa.

Komission vastaus paneelin suosituksiin on tiivistetty seuraavassa.

i) Yleinen suositus

Vaikka osakasvaltioiden yhteenlasketut rahoitussitoumukset olemassa oleville yhteisyrityksille ovat tällä hetkellä vaatimattomat, mikä vaikuttaa suoraan EU:n rahoitukseen¹⁰, ja vaikka rakenne vaikuttaa monimutkaiselta, komissio yhtyy näkemykseen, että kolmikantamallista voi olla huomattavia etuja, jos kaikki osapuolet tekevät työtä vahvojen yhteisten strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Sen lisäksi, että teollisuus johtaa strategian kehittämistä, malli tarjoaa ainutlaatuisen tilaisuuden koordinoita osakasvaltioiden politiikkaa kohti yhteisiä eurooppalaisia haasteita. Komissio yhtyy myös näkemykseen, että yhteiset teknologia-aloitteet hyötyisivät, jos kumppanit mahdollisimman pian sitoutuisivat uudelleen kolmikantamalliin ja eurooppalaisiin strategisiin linjauksiin. Komissio tutkii teollisuuden ja osakasvaltioiden kanssa, mikä olisi paras tapa päästä tähän. Tämä on erityisen tärkeää, koska yhteiset teknologia-aloitteet toimivat osa-alueilla, jotka on määritelty keskeisiksi Euroopan kehitystä vauhdittaviksi teknologioiksi¹¹.

Rajoittamatta tulevia päätöksiä kahdeksannen puiteohjelman rakenteesta komissio ei sulje pois sitä mahdollisuutta, että ARTEMIS- ja ENIAC-aloitteiden piiriin kuuluvat toimet kuuluisivat tulevaisuudessa yhteen ja samaan teknologia-aloitteeseen. Siihen voisi kuulua arvoketjua jopa laajemminkin, ja näin voitaisiin käsitellä polttavaa kysymystä laitteiden ja ohjelmistojen välisestä tasapainosta sekä teknologian tarjonnan ja sovellusten kysynnän tasapainosta. Lisäksi tällä tavoin voitaisiin tehostaa toimintaorganisaatiota.

ii) Suositukset osakasvaltioille

Koska EU:n maksuosuus on tiukasti sidottu osakasvaltioiden maksuosuuksiin (ks. alaviite 10), komissio katsoo, että osakasvaltioiden maksuosuuksia on lisättävä, jotta asetuksissa säädetty rahoituksen kokonaistavoitteet¹² voidaan saavuttaa. Lisäksi osakasvaltioiden budjetit voisivat kattaa monivuotisen kauden, jotta voitaisiin toimia pidemmällä aikavälillä teollisuuden monivuotista strategista suunnitelmaa noudattaen. Komissio aikoo ehdottaa, että osakasvaltiot sopivat monivuotisista budjettirahoitusosuuksista yhteisyritysten jäljellä olevalle ajalle, jotta yhteisten teknologia-aloitteiden alkuperäiset tavoitteet voidaan saavuttaa. Tämä on osa sitä strategista uudelleensitoutumista, jota komissio kumppaneiltaan odottaa.

⁸ KOM(2010) 546, <http://ec.europa.eu/research/innovation-union>.

⁹ KOM(2010) 245, http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda.

¹⁰ Yhteisyritysten yhtiöjärjestyksen (neuvoston asetusten (EY) N:o 72/2008 ja 74/2008 liitteenä) 13 artiklan 4 kohdassa todetaan, että yhteisyrityksen rahoitusosuuden (johon käytetään EU:n maksuosuutta) on kunkin ehdotuspyynnön budjetissa oltava 55 prosenttia kokonaismäärästä, johon osakasvaltiot ovat sitoutuneet.

¹¹ *Valmistaudutaan tulevaan – EU:lle yhteinen strategia keskeisiä kehitystä vauhdittavia teknologioita varten*, KOM(2009) 512.

¹² Yhteisyritysten yhtiöjärjestyksen (neuvoston asetusten (EY) N:o 72/2008 ja 74/2008 liitteenä) 11 artiklan 6 kohta: ENIAC-aloitteessa 440 miljoonaa euroa + julkista rahoitusta 792 miljoonaa euroa ja ARTEMIS-aloitteessa 410 miljoonaa euroa + 738 miljoonaa euroa.

Osakasvaltiot ovat toistaiseksi kiinnittäneet vain vähän huomiota toimiansa ajalliseen yhteensovittamiseen¹³. Komissio pitää kiinni siitä, että kansallisten käytäntöjen on oltava voimassa olevien asetusten ja hallinnollisten järjestelyjen ehtojen mukaisia, jotta voidaan päästä yhteisiin käytäntöihin. Komissio aikoo myös ehdottaa, että julkisten tahojen neuvostoon perustetaan työryhmä, joka vertailee kansallisia käytäntöjä, jotta voidaan lisätä hallinnollisten prosessien ja parantaa osakasvaltioiden rahoitusasteiden yhdenmukaisuutta. Tässä yhteydessä korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten rahoitussääntöihin on syytä kiinnittää erityistä huomiota.

Komissio yhtyy näkemykseen, että osakasvaltioiden tuki kannattaa tehdä vuotuisen työohjelman yksittäisten aiheiden yhteydessä näkyvämmäksi. Yhteiset teknologia-aloitteet ovat kuitenkin luonteeltaan eurooppalaisia eivätkä ne saisi muodostua puhtaasti kansallisten etujen kokoelmaksi. Komissio aikoo ehdottaa, että julkisten tahojen neuvosto luo yksinkertaisen tavan sisällyttää vuotuisen työohjelmaan osakasvaltioiden tukea koskevia näkökohtia asianmukaisella tarkkuudella.

iii) Suositukset teollisuuden järjestöille

Komissio yhtyy näkemykseen, että yhteisten teknologia-aloitteiden strategisten saavutusten seuraamiseksi ja analysoimiseksi olisi luotava sopivat menettelyt ja välineet. Komissio aikoo ehdottaa mitattavia indikaattoreita ja pyytää teollisuuden järjestöjä tekemään säännöllisesti strategisen analyysin kunkin ehdotuspyynnön tuloksista ja vaikutuksista. Yleisemmällä tasolla komissio aikoo ehdottaa teollisuudelle, että strategisia tutkimuslinjauksia päivitetään ja tarkistetaan ajoissa ja että ne hyväksytään mukana olevissa yrityksissä, komissiossa ja osakasvaltioissa korkealla tasolla.

Komissio on samaa mieltä siitä, että teollisuuden järjestöt ovat keskeisessä asemassa, kun teknologia-aloitestrategialla edistetään innovaatioekosysteemejä. Yhteisyritysten toteutettavaksi olisi laadittava konkreettinen suunnitelma teollisuuskumppaneiden ohjauksessa. Suunnitelmassa olisi oltava konkreettisia tavoitteita, kuten pk-yritysten kannustaminen osallistumaan, toimien klusterointi ja koulutustoimet.

Lisäksi teollisuuden järjestöjä kannustetaan antamaan jäsentensä rahoille enemmän vastinetta, minkä pitäisi johtaa sidosryhmien laajempaan edustukseen ja lisätä jäsenmäärää erityisesti pk-yritysten osalta. Komissio aikoo myös analysoida, olisiko mahdollista yksinkertaistaa hallintoa joidenkin hankkeisiin osallistuvien osalta ja mitkä olisivat oikeudelliset vaikutukset. Esimerkkinä voidaan mainita pk-yrityksiä koskeva 'liitännäiskumppanin' käsite niiden hallinnollisen ja taloudellisen rasituksen vähentämiseksi.

iv) Suositukset Euroopan komissiolle

Arviointipaneeli pyytää, että komissio ei soveltaisi varainhoidon puiteasetusta eikä henkilöstösääntöjä mahdollisiin tuleviin yksityisen ja julkisen sektorin kumppanuuksiin. Tämä vastaa pitkälti yhteisten teknologia-aloitteiden teollisuuskumppanien edustajista kootun ryhmän (JTI Sherpa's Group) suosituksia¹⁴. Tähän liittyen komissio ehdotti

¹³ Yhteisyritysten yhtiöjärjestyksen (neuvoston asetusten (EY) N:o 72/2008 ja 74/2008 liitteenä) 13 artiklan 6 kohdan b alakohta: "[...] osakasvaltioiden on pyrittävä parhaansa mukaan sovittamaan ajallisesti yhteen avustussopimusten ehdot ja edellytykset ja tekeminen ja maksamaan kansalliset rahoitusosuutensa ilman viiveitä".

¹⁴ *Designing together the 'ideal house' for public-private partnerships in European research* – JTI Sherpas' Group – Loppuraportti - tammikuu 2010, <http://cordis.europa.eu/fp7/jtis/>.

varainhoitoasetuksen kolmivuotistarkistuksessa¹⁵ kahta lisävaihtoehtoa julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien toteuttamiseksi: varainhoitoasetuksen 185 a artiklaan perustuva yksityisen ja julkisen sektorin kumppanuuteen perustuva elin ja yksityisoikeuden piiriin kuuluva elin (53 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan g alakohta). Jos lainsäätävä hyväksyy ehdotuksen, sillä luodaan tämän suosituksen mukaiset puitteet.

Komissio aikoo tutkia mahdollisuutta laajentaa mahdollisten tulevien yksityisen ja julkisen sektorin kumppanuuksien toimintaa niin, että niihin kuuluisi myös oheistoimia, kuten koordinoitua tukitoimia, infrastruktuuritoimia ja laajoja demonstrointitoimia. Se aikoo myös selvittää jäsenvaltioiden, teollisuuden ja muiden mahdollisten osallistujien avulla eri lähteistä tulevan rahoituksen yhdistämistä. Samaten komissio aikoo pohtia, miten voitaisiin antaa taloudellista tukea toiminnalle, joka on yhteisten teknologia-aloitteiden strategisten eurooppalaisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta välttämätöntä mutta jota ei tällä hetkellä voida tukea teknologia-aloitteista. Esimerkkinä voidaan mainita sellaiset infrastruktuuri- ja innovointihankkeet, jotka eivät tarkkaan ottaen ole T&K-toimintaa.

Komissio pitää teollisuuden järjestöjen osallistumista yhteisyritysten toimintakustannuksiin tärkeänä, sillä se kannustaa niitä varmistamaan yhteisyritysten hyvän hallintotavan. Se panee myös merkille järjestöjen vaikeuden kerätä riittävästi jäsenmaksuja. Tulevaa mallia, jossa kukin edunsaaja maksaisi yhteisyritykseen jäsenmaksun, on tarpeen selvittää hyvin huolellisesti.

Komissio katsoo myös, että on tärkeää kerätä tietoa, jolla osoitetaan yhteisten teknologia-aloitteiden vaikutus ja jota voidaan käyttää tulevissa arvioinneissa. Tätä varten komissio aikoo asiantuntijoiden avulla laatia indikaattorit, joilla yhteisten teknologia-aloitteiden tuloksia verrataan niiden perustamissääöksissä¹⁶ ja monivuotisissa strategisissa suunnitelmissa asetettuihin tavoitteisiin. Näin saadut tiedot analysoidaan vuosittain.

v) Suositukset yhteisyrityksille

Komissio on tietoinen vaikeuksista, joita teollisuuden järjestöt ovat kohdanneet yrittäessään kerryttää riittävästi tuloja jäsenmaksuistaan tai muuntuyppisestä toiminnasta ilman pakollista maksuosuutta kaikilta hankkeen edunsaajilta. Toisaalta komissio katsoo, että teollisuuden järjestöillä on potentiaalia saada ylimääräistä tuloa tarjoamalla jäsenilleen laajempaa palveluvalikoimaa. Teollisuuden järjestöjen vähäiset tulot johtuvat myös siitä, että ohjelmat ovat kooltaan pienempiä, koska osakasvaltioiden maksuosuudet ovat pienempiä kuin alun perin odotettiin. Sen lisäksi, että komissio pyrkii tuomaan uudelleen eloa sidosryhmien sitoumuksiin ja kannustamaan teollisuuden järjestöjä monipuolistamaan ja laajentamaan toimintaansa ja jäsenistöään, se aikoo tukea yhteisyritysten toimia nykytilanteen parantamiseksi.

Komissio on yhtä mieltä siitä, että tuettujen hankkeiden on vastattava paremmin ohjelman strategisia eurooppalaisia tavoitteita. Siksi se aikoo ehdottaa, että perustetaan työryhmä, joka käy läpi nykyiset arviointikriteerit, jotta voidaan paremmin arvioida, millä tavoin hankkeet edistävät yhteisten teknologia-aloitteiden yleisiä eurooppalaisia tavoitteita ja rikastavat innovaatioekosysteemiä.

¹⁵ KOM(2010) 260, http://ec.europa.eu/budget/documents/financial_regulation_en.htm.

¹⁶ Neuvoston asetusten (EY) N:o 72/2008 ja 74/2008 2 artikla.

Lisäksi komissio aikoo tukea sidosryhmiä, kun ne luovat avoimia ja läpinäkyviä menettelyjä, joilla hakijoille annetaan varhaisessa vaiheessa näkyvämpää ja rakentavaa palautetta mahdollisuuksista saada tukea jäsenvaltioilta.

6. KOMISSION KANTA EUREKAAN JA ALI-INVESTOINTIONGELMA

Komissio yhtyy näkemykseen, että EUREKA-klustereiden (CATRENE- ja ITEA2¹⁷) ja yhteisten teknologia-aloitteiden rinnakkaisuus nanoelektroniikan ja sulautettujen järjestelmien alalla monimutkaistaa Euroopan tutkimusaluetta, herättää hämmennystä tiedeyhteisössä ja on lähtökohtaisesti tehotonta. Lisäksi neuvosto on pyytänyt näiden kahden rahoitusmekanismin ”vähittäistä liittämistä yhteen”.

Komissio kannattaa lämpimästi yhteisten teknologia-aloitteiden ylhäältä alas suuntautuvan, strategisen, yleiseurooppalaisen teknologisen roolin ja ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan rahoituksen säilyttämistä. Samalla se tunnustaa myös, että täydentävät, alhaalta ylös suuntautuvat, lyhyempiaikaiset yritys- ja markkinasuuntautuneet, yksittäisten hankkeiden toteuttamista varten rahoitettavat ohjelmat, joissa muutamat yritykset tekevät yhteistyötä, tuovat lisäarvoa. Komissio kuitenkin katsoo, että kumpaakin lähestymistapaa voitaisiin toteuttaa yhden ja saman julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuden puitteissa. Tällä tavoin saavutettaisiin myös huomattavia toiminnallisia säästöjä. Kaikki sidosryhmät ovat tähän mennessä pyrkineet määrätietoisesti löytämään tapoja näiden kahden ohjelmatyypin rajaamiseksi. Syntynyt tilanne ei ole optimaalinen. Kokemus on osoittanut, että on hyvin vaikeaa sulkea mitään aiheita pois kummastakaan ohjelmasta, kun on kyse yksityiskohtaisista vaihtoehdoista eikä pelkästään korkean tason periaatteista. Itse asiassa on suuri määrä tutkimusaiheita, joita käsitellään kummassakin ohjelmassa (soveltamisen ja teknologian osaluilla). Tämän ei pitäisi olla yllätys, kun otetaan huomioon, että useimmat yksityiset perustajakumppanit ovat molemmille yhteisiä. Jos nämä kaksi aloitetta säilytetään erillisinä, niiden koordinointia ja ajallista yhteensovittamista ei voida varmistaa eikä tarjota jäsenvaltioille joustavuutta, kun ne osoittavat määrärahoja eri ohjelmiin (koskee niitä, jotka ovat aktiivisesti mukana molemmissa, kuten suurimmat maksajat ovat).

Siksi komissio katsoo, että EUREKA-klustereiden ja yhteisten teknologia-aloitteiden rinnakkaisuus vaikuttaa osaltaan siihen, että jäsenvaltioiden rahoitus yhteisyrityksille ja EUREKA-ryppäille on puutteellista, sillä kummankin välineen rahoitus tulee jäsenvaltioissa usein samasta lähteestä. Tätä tärkeää kysymystä ei raportissa käsitellä. Neuvosto on kuitenkin tunnustanut tilanteen, kun se hyväksyi yhteisten teknologia-aloitteiden perustamisasetukset ja kehotti liittämään nämä kaksi rahoitusmekanismia vähitellen yhteen. Jos nämä kaksi lähestymistapaa yhdistettäisiin saman katon alle, olisi helpompi toteuttaa yhtenäistä eurooppalaista strategiaa ja voitaisiin varmistaa, että resurssit saavuttavat kriittisen massan. Kumppanit voisivat tällöin myös valita tavoitteidensa kannalta oikeanlaiset välineet käyttämällä ylhäältä alas- ja alhaalta ylös -mekanismeja joustavasti.

Vaikka paneeli toteaa, että toiminnallista yhdistymistä olisi harkittava vasta pitkällä aikavälillä eikä vuodesta 2014 alkavalla kaudella, komission tavoitteena on jatkaa työtä, jotta nämä kaksi rahoitusmekanismia voidaan liittää vähitellen yhteen. Komissio aikoo osallistua

¹⁷ Ks. <http://www.catrene.org> ja <http://www.itea2.org>.

aktiivisesti olemassa oleviin rakenteisiin (yhteiset teknologia-aloitteet ja EUREKA) ja työryhmiin toimien eriyttämisen ja koordinoinnin edistämiseksi, ja se aikoo selvittää millä edellytyksillä EUREKA-klustereiden vähittäinen liittäminen yhteisyritysten operaatioihin toisi lisäarvoa.

Liite – Luettelo arviointipaneelin suosituksista

Nro	Tiivistelmä suosituksista	Aikataulu
1	Tulevia <i>näiden alojen</i> yhteisiä teknologia-aloitteita jatkettava kolmikantamallilla	Seuraavan sukupolven tekn.-aloitteet
Suosituksset osakasvaltioille		
2	Tehtävä monivuotisia budjettisitoumuksia	Nyt
3	Noudatettava yhteisistä teknologia-aloitteista annettuja neuvoston asetuksia	Nyt
4	Tehtävä benchmarking- ja yhdenmukaistamisselvityksiä jäsenvaltioiden käytännöistä	Nyt
5	Annettava vuosittain varhaisessa vaiheessa tieto tuesta tietyille aiheille	Nyt
Suosituksset teollisuuden järjestöille		
6	Johdettava yhteisten teknologia-aloitteiden tavoitteiden saavuttamista seuraavien menettelyjen luomista	Nyt
7	Johdettava innovaatioekosysteemien luomiseen tähtäävien toimintasuunnitelmien laatimista	Nyt
8	Kommunikoitava paremmin yhteisten teknologia-aloitteiden sidosryhmien kanssa	Nyt
Suosituksset Euroopan komissiolle		
9	Johdettava valmistelutyötä, jossa laaditaan uudet neuvoston asetukset sekä vaihtoehtoiset varainhoitoasetukset ja henkilöstösäännöt	Seuraavan sukupolven tekn.-aloitteet
10	Asetusten nojalla pitäisi olla mahdollista, että yhteisistä teknologia-aloitteista tuetaan muitakin innovoivia toimia kuin T&K:ta.	Seuraavan sukupolven tekn.-aloitteet
11	Asetusten nojalla pitäisi olla mahdollista, että yhteiset teknologia-aloitteet vastaanottavat rahoitusta muistakin lähteistä	Seuraavan sukupolven tekn.-aloitteet
12	Asetusten nojalla pitäisi olla mahdollista, että EU lisää rahoitusosuuttaan strategiaan tarkoituksiin	Seuraavan sukupolven tekn.-aloitteet
13	Asetusten nojalla pitäisi olla mahdollista, että yhteisyritykset perivät osan toimintakustannuksistaan ei-jäseniltä	Seuraavan sukupolven tekn.-aloitteet
14	Komission pitäisi järjestää tiedon kerääminen näiden yhteisten teknologia-aloitteiden etujen arvioimisen tueksi	Nyt
Suosituksset yhteisyrityksille		

Nro	Tiivistelmä suosituksista	Aikataulu
15	Luotava mekanismi, jolla osa toimintakustannuksista voidaan periä yhteisten teknologia-aloitteiden edunsaajilta, jotka eivät ole osakkaita	Seuraavan sukupolven tekn.-aloitteet
16	Painotettava enemmän strategisia eurooppalaisia tavoitteita ehdotusten arvioinnissa ja valinnassa	Nyt
17	Luotava menettelyjä, joilla ehdotusten tekijöille annetaan palautetta varhaisessa vaiheessa	Nyt
Suositus yhteisten teknologia-aloitteiden ja EUREKAN koordinoimiseksi		
18	ARTEMIS- ja ENIAC-aloitteiden eriyttämistä ja koordinointia suhteessa ITEA2:een ja CATRENEen pitäisi jatkaa	Nyt